

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 686/2023-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duřu prerokoval oznámenie sudcu tretieho senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Martina Vernarského** o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2657/2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Martin Vernarský **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2657/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 2657/2023 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7Cdo/271/2022 z 28. júna 2023. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pridelená ako sudcovi spravodajcovi Robertovi Šorlovi, ktorý je v súlade s čl. II bodom 3.3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení dodatku č. 1 z 1. marca 2023 a dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) členom tretieho senátu, ktorý pracuje v zložení Robert Šorl – predseda senátu a Peter Straka a Martin Vernarský – členovia senátu.

2. Sudca ústavného súdu Martin Vernarský listom z 11. decembra 2023 adresovaným predsedovi ústavného súdu oznámil v zmysle § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) dôvody, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nestrannosti vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2657/2023, a to pre jeho pomer k zúčastnenej osobe. Sťažovateľ v označenom konaní najvyššieho súdu, ktorého predmetom je neplatnosť výpovede z pracovného pomeru a náhrada mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, vystupuje ako žalobca, pričom žalovanou je Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice, ktorá má v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa postavenie zúčastnenej osoby podľa § 33 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sudca Martin Vernarský uviedol, že je dlhoročným zamestnancom zúčastnenej osoby (od roku 2000), pričom zdôraznil, že jeho vzťah k zúčastnenej osobe je objektívne determinovaný nielen pracovným pomerom, ale aj členstvom vo Vedeckej rade Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktoré na základe menovania rektorom zúčastnenej osoby začal aktívne vykonávať na prvom zasadnutí uvedeného orgánu akademickej samosprávy konanom 8. novembra 2019. Členstvo v uvedenom orgáne akademickej samosprávy pretrváva aj v súčasnosti.

3. Sudca Martin Vernarský uviedol, že hoci sa v označenej veci vedenej na ústavnom súde subjektívne zaujatým necíti, je presvedčený, že popísané skutočnosti objektívne vyvolávajú pochybnosti o jeho nezaujatosti. Formulované hodnotenie v obdobných relevantných okolnostiach už potvrdil aj príslušný námietkový senát ústavného súdu v skorších veciach sp. zn. IV. ÚS 145/2019, sp. zn. IV. ÚS 28/2020, sp. zn. IV. ÚS 93/2020, sp. zn. IV. ÚS 344/2020, sp. zn. IV. ÚS 402/2020, sp. zn. IV. ÚS 97/2021 a sp. zn. IV. ÚS 337/2021, v ktorých mala zúčastnená osoba postavenie sťažovateľky.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

4. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obvyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.
6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.
7. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.
8. Podľa čl. IV bodu 1 písm. d) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje štvrtý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.
9. Pokynom predsedu ústavného súdu z 12. decembra 2023 bolo oznámenie sudcu Martina Vernarského pridelené štvrtému senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným ustanovením rozvrhu práce prerokoval v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu a sudca spravodajca) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duľa (ďalej len „námietkový senát“).
10. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu tretieho senátu ústavného súdu Martina Vernarského vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2657/2023 dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcu Martina Vernarského z prejednávania a rozhodovania danej veci.
11. Ústavný súd pritom bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Martin Vernarský sám oznámil ústavnému súde dôvody svojho vylúčenia v predmetnej veci a zároveň neuviedol, že sa cíti subjektívne zaujatým. Súčasne však uviedol, že skutočnosti popísané v bode 2 tohto uznesenia môžu vyvolávať pochybnosti o jeho objektívnej nezaujatosti.
12. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že oznámené skutočnosti vzbudzujú objektívne pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Martina Vernarského. Ústavný súd už vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 102/2018 rozhodol za obdobných skutkových okolností, že pracovný pomer k sťažovateľke nie je sám osebe dostačujúci na vznik pochybností o zaujatosti sudcu ústavného súdu pri rozhodovaní v konkrétnej veci. V konkrétnych okolnostiach veci je však pomer sudcu ústavného súdu determinovaný nielen pracovnoprávnym pomerom k zúčastnenej osobe v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2657/2023, ale zároveň aj aktívnym výkonom jeho členstva v orgáne akademickej samosprávy tejto zúčastnenej osoby.
13. Rektor vysokej školy (zúčastnenej osoby) je jej štatutárom, čo zároveň znamená, že je oprávnený v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľku zastupovať aj v konaní o ústavnej sťažnosti. Zároveň je rektor vysokej školy *ex lege* aj predsedom vedeckej rady, ktorej členom je aj sudca ústavného súdu Martin Vernarský, a v právomoci vedeckej rady v rámci jej zverených úloh je aj rokovanie o otázkach predložených samotným rektorom. Rektor vysokej školy teda zároveň z titulu svojej funkcie definuje (môže definovať) aj rozsah výkonu právomoci vedeckej rady. Okrem uvedeného rektorovi vysokej školy vo vzťahu k členom vedeckej rady, teda aj vo vzťahu k sudcovi ústavného súdu Martinovi Vernarskému, patria aj zdieľané menovacie právomoci a zdieľané odvolacie právomoci (právomoci členov vedeckej rady odvolať).

14. Všetky už popísané skutočnosti determinujúce vzťah sudcu ústavného súdu k zúčastnenej osobe v konaní o ústavnej sťažnosti podľa názoru ústavného súdu objektívne vzbudzujú pochybnosti o nestrannosti sudcu ústavného súdu Martina Vernarského v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2657/2023.

15. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol podľa § 49 ods. 1 prvej vety v spojení s § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

16. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu